

Adviesraad Wmo

Voorzitter : Hans Kemeling
Telefoon 06-54375988
e-mail: kemwmo@gmail.com

Ambtelijk Secretariaat
Marktplein 1
Postbus 9033, Apeldoorn
7300 ES Apeldoorn
e-mail: Clientenraden@apeldoorn.nl
Telefoon 055 580 22 41

Aan het college van Burgemeester
& Wethouders van de gemeente Apeldoorn

Datum 23 september 2010

Uw brief d.d.

Ons kenmerk WMO 1009-01

Betreft: vervolgnota "Iedereen doet mee" op de kadernota "Participeren in de Civil Society"

Geacht College,

Dank voor de vervolgnota "Iedereen doet mee" op de kadernota "Participeren in de Civil Society". We hechten eraan de aansluiting op de kadernota te blijven volgen.

In februari 2010 heeft de Raad zich uitgesproken over de kadernota :Participeren in de Civil Society (verder te noemen: CS) (de gevolgen van de AWBZ- pakketmaatregel). Hiervoor zijn de uitgangspunten van het gemeentelijk Wmo-beleid bepaald. Deze zijn: het niet overnemen van individuele aanspraken uit de AWBZ, het versterken van het netwerk van informele zorg, het stimuleren van woonservicegebieden en het realiseren van een vangnet voor uitzonderlijke situaties.

Hierover hebben we dit voorjaar ondermeer het volgende gezegd:

- *"De adviesraad Wmo kan door onvoldoende onderbouwing van het gestelde in deze nota, geen uitspraak doen over de voorgestelde adviezen. We hebben onvoldoende inzicht in de effecten van de genoemde maatregelen en missen onderbouwing van de kaders in de nota. Projectdoelstellingen en projectresultaten zijn niet SMART, S(pecifiek) M(eetbaar) A(acceptabel) R(ealistisch) T(ijdgebonden), geformuleerd.*
- *We vragen ons af of het advies m.b.t. optie 1 niet verder reikt dan individuele aanspraken in het kader van de pakketmaatregelen.*
- *We wijzen voornamelijk de "kaders voor nieuw beleid" (hfdst 4 pag. 19) af. Deze strekken wellicht verder dan alleen beleid op de pakketmaatregelen. We kunnen niet overzien of de belangen van alle cliënten in voldoende mate behartigd worden. De benadering is niet breed genoeg en gaat o.a. uit van te beperkte uitgangspunten bij de indicatiestelling".*

Deze opmerkingen en de overige nog openstaande opmerkingen uit ons advies op de kadernota zien we nog onvoldoende uitgewerkt en onderbouwd terug in de vervolgnota "Iedereen doet mee".

De nota "Iedereen doet mee" beoogt de gekozen opties uit de kadernota "Participeren in de Civil Society", uit te werken en concreet te maken.

Ingevolge de Wmo is het de taak van de gemeente er voor te zorgen dat alle inwoners kunnen meedoen aan de samenleving. In het licht van "Nieuwe regels betreffende maatschappelijke

Adviesraad Wmo

ondersteuning (Wet maatschappelijke ondersteuning) TK 2005-2006, 30 131" willen wij de ontwikkelingen t.a.v. de CS dan ook volgen en becommentariëren. In TK 2005-2006, 30 131 staan de begripsbepalingen genoemd. M.n. art 1., punt g 1 t/m 9, en de artikelen 3 t/m 12, waarin opgenomen de verplichtingen van de gemeente, zijn hierbij van toepassing.

Gezien het belang en de mate waarin de plannen ingrijpen in het leven en welzijn van burgers van Apeldoorn stellen wij het op prijs in een vroeg stadium geïnformeerd en betrokken te blijven bij het vervolg. Om ook een bijdrage te leveren aan de meningvorming willen wij nu vroegtijdig onze reactie en kanttekeningen bij de vervolgotie kenbaar maken bij betrokken (achterban), de fracties en de raadsleden.

Onze reactie bestaat uit een algemene reactie op hoofdlijnen. Een meer gedetailleerde reactie is mede afhankelijk van de effecten van de bezuinigingen op de plannen. We hebben begrepen dat de nota "Iedereen doet mee" louter meningvormend is uitgebracht. Definitieve uitgave was niet mogelijk vanwege de kerntakendiscussie die nog gevoerd moet worden.

Ons wordt de procedure rond de nieuwe beleidskaders Wmo en de CS steeds onduidelijker: in de Meerjaren Programma Begroting (MPB) wordt aangekondigd dat de kaders voor het nieuwe Wmo beleid in het najaar aan de raad zullen worden voorgelegd. In de MPB wordt verder aangegeven dat de uitkomsten van de kerntakendiscussie (gevoerd aan het eind van het jaar) volgend jaar verwerkt worden in de voorjaarsnota en de MPB 2012.

De tot nu toe aangegeven relatie tussen de nota "Iedereen doet mee", de kerntakendiscussie en de MPB zijn voor de adviesraad Wmo niet meer te herkennen.

De adviesraad Wmo heeft de conceptnotitie niet vooraf ter inzage gekregen en niet kunnen toetsen; deze indruk wordt wel gewekt in het voorwoord. Wel is ze aanwezig geweest op overleggen van de klankbordgroep en bij de werkbijeenkomst in maart. Ook is de adviesraad regelmatig informeel geïnformeerd en bij de discussies rond Civil Society betrokken door het ambtelijk apparaat.

De vaststelling van het (vervolg) beleid, waarover in het voorwoord wordt gesproken kan alleen doorgaan, wanneer er door de kerntakendiscussie geen wijzigingen worden aangebracht aan de nota, hij is zuiver meningvormend en als zodanig vast te stellen.

Uiteraard willen wij indien gewenst onze kanttekeningen nader toelichten.

Met vriendelijke groeten,

J. Kemeling, Voorzitter Adviesraad Wmo gemeente Apeldoorn.

Bijlage: Opmerkingen en overwegingen naar aanleiding van de meningvormende notitie "Iedereen doet mee!"

Adviesraad Wmo

Opmerkingen en overwegingen naar aanleiding van de meningvormende notitie "Iedereen doet mee!", een vervolg op de kadernota 'Participeren in de Civil Society' van december 2009.

Algemene reactie op hoofdlijnen:

De nota "Iedereen doet mee" doet denken aan een suikerspin, er staan veel woorden in. Er wordt een roze beeld gekleurd van de ideale samenleving. Maar tevens spiegelt het het zwarte beeld van bezuiniging. Op sommige plaatsen is er sprake van onderbouwing en wordt er een literatuurverwijzing gegeven. Er is sprake van nogal wat aannames hoe een samenleving werkt en reageert, waarbij de onderbouwing nadrukkelijk wordt gemist. De totale nota straalt een sfeer uit van streven naar, met hier en daar een concrete verplichting van de gemeente.¹ Er spreekt uit de gehanteerde terminologie geen sterke ambitie². Kortom, de in de kadernota 'Participeren in de Civil Society' door de gemeenteraad vastgelegde uitgangspunten: "het niet overnemen van individuele aanspraken uit de AWBZ; versterken van netwerk van informele zorg; stimuleren van woonservicegebieden en het realiseren van een vangnet voor uitzonderlijke situaties", worden in de nota weinig ambitieus en weinig concreet uitgewerkt. Met de titel 'IEDEREEN doet mee' scheidt de gemeente voor zichzelf de verplichting dit daadwerkelijk te realiseren. Alleen als zij kan laten zien dat zij er voor ALLE burgers is, kan zij waarmaken dat ALLE burgers meedoen.

In de kadernota Wmo 'Meedoen voor iedereen' van juni 2006 wordt gezegd over het scenario van de CS:

"Tenslotte vindt men het idee van de CS mooi, maar in de praktijk slechts beperkt bruikbaar. Mantelzorgers en vrijwilligers verdienen steun en aandacht van de gemeente, maar Apeldoorn moet niet verwachten dat investeren in de CS tot een grote groei van onderlinge solidariteit zal leiden"

Het vierjaarplan van 29 mei 2008 "Vierjaarplan Wmo gemeente Apeldoorn 'meer meedoen mogelijk maken' 2008-2011 is op deze kadernota gebaseerd.

In de laatste meningvormende notitie wordt afstand genomen van dit vierjaarplan en de daarin gekozen kaders, zoals het handhaven van bestaande voorzieningenniveaus.

De vraag rijst of gebrek aan financiële middelen de verwachtingen over het gevolg van investeren in de CS, met daaruit voortvloeiend een groei van onderlinge solidariteit, doet veranderen.

De nota 'Iedereen doet mee' is een vervolg op de kadernota "Participeren in de Civil Society". De kadernota 'Participeren in de Civil Society' was een antwoord op de pakketmaatregel, met een **beperkte** financiële scoop. Onderhavige nota mag dan wel voortvloeien uit voornoemde kadernota hij bestrijkt wel nagenoeg het **gehele** terrein van de Wmo. De consequenties overstijgen de Wmo begroting omdat het, uitgaande van het hier gehanteerde "Civil Society"-begrip, diverse andere sectoren raakt zoals wonen, ruimtelijke ordening, integratiebeleid, veiligheid, economie, scholing en alfabetisering.

De omschrijving in de lijst met afkortingen en begrippen vraagt nog nadere aandacht. Evenals in de nota "Participeren in de Civil Society" is onduidelijk welk begrip voor CS wordt gehanteerd. Wanneer het begrip CS wordt gehanteerd zoals omschreven achter in de begripsbepaling, dan is deze niet in lijn met de visie en plannen in de nota zelf. Voor een

¹ zie pag. 5, De gemeentelijke regierol. Gezien de beperkte doorzettingsmacht probeert de gemeente burgers en organisatie te verleiden(!) om samen de gestelde doelen te bereiken. Kortom, de gemeente stelt zich op het standpunt dat zij meer(?) moet doen dan indiceren en verstrekken.; pag. 5, Thema 3: Woonservice gebieden. De gemeente Apeldoorn wenst(!) samen met maatschappelijke organisaties en samen met haar burgers.....etc.

² Vglk- waar staat deze afkorting voor? de zin: Wel wordt er met de beschikbare financiële middelen een breed pallet aan voorzieningen geboden i.p.v.: Met de beschikbare financiële middelen zal getracht worden het uiterste aan voorzieningen te bieden.....

Adviesraad Wmo

containerbegrip als de CS bijvoorbeeld is een strikte omschrijving noodzakelijk om te kunnen discussiëren en om tot een gewogen oordeel te kunnen komen.

We vragen ons ook af waarom er voor een andere definitie van zelfredzaamheid is gekozen, dan bijvoorbeeld in de eerste bouwsteen voor de Kanteling.

Ook het nieuw ingevoerde begrip visieregie vraagt om een nadere precisering.

In het voorwoord wordt gememoreerd, dat vanwege het belang voor de Apeldoornse samenleving, uitgebreid de dialoog met het veld en de burger is aangegaan om te horen wat de wensen zijn en (heel belangrijk) wat de samenleving kan bieden. De kern van de nota is een beweging in gang zetten naar eigen verantwoordelijkheid en initiatief van de burger. Uit de toelichting op de dialoog die is aangegaan wordt duidelijk dat dit met name organisaties en aanbieders van zorg betreft. Maar juist deze groep maakt, volgens bijlage 1 van de nota, geen deel uit van de CS.

Onze vragen hierbij zijn:

- Is de dialoog met de burger al aangegaan? Zo ja, in welke vorm? Of gaat dit nog plaats vinden?
- Heeft de gemeente zicht op het totaal aan potentiële partners voor het inrichten van de CS?
- Neemt de gemeente wel de tijd (of kan het deze tijd nemen) om ervoor te zorgen dat het concept van de CS bij de burgers kan landen en er inderdaad een sociale burgerlijke maatschappij in Apeldoorn kan groeien?
- Zou, gezien het belang en de impact van de plannen en voornemens, een bredere voorlichting en een dialoog met de burgers niet al voor de hand hebben gelegen?
- Het lijkt erop dat de gemeente niet kijkt naar de toekomstbestendigheid van het geheel (voorbeeld: bouwen van een CS over de rug van vrijwilligers en mantelzorgers waarvan de eerste er steeds minder zijn en de tweede groep steeds meer over belast wordt). Deelt u deze mening?
- In hoeverre hebben de bezuinigingen een vervroegde invoering van de CS noodzakelijk gemaakt en in hoeverre zijn deze bezuinigingen belemmerend voor het realiseren van de randvoorwaarden die nodig zijn voor een CS? Het taakstellend budget heeft betrekking op het realiseren van de bezuinigingen en niet op het realiseren van de randvoorwaarden van de CS (het opvangnet).
- Wat is voor de gemeente de ondergrens waaronder mensen geholpen moeten worden (ondanks een taakstellend budget)? Met andere woorden: de bouw van de CS kan toch niet ten koste gaan van wat wij de Nederlandse beschaving noemen? Immers, beschaving van een samenleving kun je aflezen aan de zorg die ze besteedt aan de zwaksten? We vernemen graag uw visie hierop.

Veranderingen, belangrijke ontwikkelingen

De Wmo.

In de nota "Iedereen doet mee" wordt nieuw beleid voorgesteld. Tevens wordt in de nota gesteld dat het beoogde voorzieningenniveau vanuit het Wmo beleid 2006 is gehaald voor de periode tot nu toe. Hierdoor lijkt het of er een evaluatie van het beleid van de afgelopen periode is gehouden voorafgaand aan het opstellen van nieuw beleid. De Wmo-adviesraad is benieuwd naar de resultaten van deze evaluatie.

Onze opmerking hierbij:

- De raad ziet graag de onderbouwing van de stelling dat het voorzieningenniveau is gehaald, tegemoet.

Gevolgen voor gemeentelijk beleid en de gemeentelijke regierol.

Er wordt in de nota gesteld dat het handhaven van het huidige voorzieningenniveau anno nu niet langer haalbaar is. Er zal een groter beroep op het eigen organiserend vermogen van mensen

Adviesraad Wmo

worden gedaan. Het gemeentelijk beleid moet mogelijk maken dat mensen dit waar kunnen maken. Daarnaast is het de bedoeling, meer dan voorheen, invulling te geven aan het begrip compensatiebeginsel door meedenken, randvoorwaarden scheppen t.b.v. van het ontwikkelen van sociale netwerken, en ondersteuning, zonder de pretentie te hebben alle problemen en vragen van individuele burgers op te kunnen lossen.

4 thema's worden voorgesteld als richting waarin gedacht kan worden in termen van voorzieningen.

Onze vraag/opmerking hierbij:

- Hoe voorkomt de gemeente dat allerlei investeringen worden gedaan in organisaties voor het faciliteren van deze burgers in plaats van te investeren in middelen voor burgers zelf? Hoeveel inspraak en invloed hebben burgers hierop? Niet duidelijk is in hoeverre hierbij beleid wordt uitgewerkt en concreet wordt gemaakt (taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden).
- We missen de onontbeerlijke cliëntondersteuning om een eigen netwerk te regelen in het nieuwe beleid. De cliëntondersteuning die onontbeerlijk is voor het nieuwe concept, voldoet op dit moment zeker voor alle doelgroepen niet voldoende, denk bijvoorbeeld aan de GGZ-doelgroep. Een uitbreiding van taken veronderstelt extra mankracht / financiële middelen. Naast primaire en secundaire preventie blijft vooral tertiaire preventie/zorg een onderdeel van de WMO voor de prestatievelen 4,5 en 6.
- Houdt de gemeente de compensatieplicht helder voor ogen? De rechtelijke macht in Nederland heeft (naar uitspraak van de Centrale Raad voor Beroep op 10 december 2008) al meerdere gemeentes op de vingers getikt omdat ze hier niet aan voldeden.

Regie

Er wordt een nieuw begrip "visieregie" geïntroduceerd. De invulling van die regie door de gemeente roept vraagtekens op.

Onze vragen en opmerkingen hierbij zijn:

- Hoe verhoudt het begrip visieregie zich met het begrip CS, zoals omschreven in bijlage 1. Daar staat bij het begrip CS dat de verbanden in de CS buiten de sfeer van gevestigde verbanden vallen, zoals: overheid, markt ...; In de beleidsnota lopen deze verbanden door elkaar heen.
- Begripsdefinities rond regie en CS zijn niet samenhangend en consistent geformuleerd en daardoor ook niet als zodanig toegepast in de beleidsnota.
- In de nota is weinig concreet aangegeven hoe de gemeente die regierol denkt in te vullen, zie pag 11: 'dit is geen overheid die achter een balie een aanvraag afhandelt. Dit is een overheid die actief regie gaat voeren op organisaties, netwerken etc. De kracht en de kwaliteit van de samenwerking bepaalt het resultaat'. Maar ook op dezelfde pagina: 'de lokale overheid dient nog een visieregie te ontwikkelen'.

Financiële onderbouwing

Onze vraag:

- Waarom wordt een financiële vertaling toegevoegd aan deze meningvormende nota, terwijl tegelijkertijd de financiële vertaling niet onderbouwd wordt? Van deze informatie gaat namelijk een sturende werking uit, terwijl de meningen nog gevormd moeten worden.

Adviesraad Wmo Apeldoorn, 20 september 2010.